

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра академічного та естрадного вокалу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор Інституту Науково-методичної
самоорганізації роботи
О.Б. Жильцов
2019 року

·РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія мистецтв:

Історія вокального мистецтва

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)
першого(бакалаврського) рівня вищої освіти

Київ - 2019

Розробник: Мережко Юлія Валеріївна, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Викладач: Мережко Юлія Валеріївна, доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу

Протокол від 09.01. 2019 року № 13

Завідувач кафедри (Ю.В. Мережко)
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____.2019 р.

Заступник директора (А.О. Таранник)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	<i>Обов'язкова</i>			
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>			
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>2/60</i>			
Курс	<i>3</i>		<i>3</i>	
Семестр	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>1</i>	<i>1</i>		
Обсяг кредитів	<i>1</i>	<i>1</i>		
Обсяг годин, у тому числі:	<i>30</i>	<i>30</i>		
Аудиторні	<i>14</i>	<i>14</i>		
Модульний контроль	<i>2</i>	<i>2</i>		
Семестровий контроль	<i>-</i>	<i>-</i>		
Самостійна робота	<i>14</i>	<i>14</i>		
Форма семестрового контролю	<i>-</i>	<i>Залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – надати студентам ґрунтовні знання щодо історичного розвитку, етнокультурних витоків, умов становлення й формування вокального мистецтва; його місця й ролі в культурному житті національного та світового інформаційного простору, а також надати фаховим орієнтири щодо естетичних традицій європейського академічного оперно-концертного виконавства.

Завдання навчального курсу:

- розширення музичного кругозору студентів для об'єктивної оцінки історичних явищ вокального мистецтва;
- формування професійних виконавсько-естетичних орієнтирів, переконань, світогляду;
- розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень у самостійній творчій роботі;
- ознайомлення студентів з досягненнями світових вокальних шкіл,

класичною і сучасною виконавською практикою мистецтва сольного співу;
– вивчення історії розвитку традиції вокального виконавства (XVII – XX століття);
– знайомство з особливостями розвитку оперного виконавства у вітчизняній та зарубіжній музичній культурі.

3. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен застосовувати знання з історії естради, історії музики та інших видів мистецтва у професійній діяльності; знання творчого доробку композиторів різних епох та розуміння стилістичних і жанрових особливостей музичних творів;
– вміти володіти методикою постановки голосу, методами розвитку вокальної техніки, культури співу, творчого потенціалу співака; знання принципів класифікації співацьких голосів та вміння правильно визначити тип голосу співака у процесі формування виконавського складу ансамблю; спроможність проектувати репертуар для різних типів вокальних ансамблів;
бути здатним до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках; вміння працювати з мікрофоном, звукопідсилювальною та звуковідтворювальною апаратурою);
– організаційна (здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів музично-виконавського та музично-освітнього процесу; вміння організувати роботу музично-творчих колективів, шкільних вокальних гуртків);
– комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у творчому колективі; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення);
– науково-дослідницька (здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання пов'язані з вокально-сценічною практикою);

– самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль I. Змістовий модуль 1. Італійська національна вокальна школа (III курс, V семестр)							
Тема 1. 1. Італійська вокальна школа у XVII-XVIII століттях. Венеціанська оперна школа. Передумови виникнення та розвитку.	5	2				3	
Тема 1.2. Оперне мистецтво Риму. Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери <i>seria</i> .	7	2	2			3	
Тема 1.3. Провідні співочі школи. Режим навчання та методичні принципи виховання співаків в Італії XVII-XVIII століттях.	5	2				3	
Тема 1.4. Вокальний стиль опери-буффа.	5	2				3	
Тема 1.5. Вокальне мистецтво Італії XIX століття. Вокальні партії у оперній творчості Джузеппе Верді.	6	2	2			2	
Модульний контроль.	2						
Разом	30	10	4			14	
Змістовий модуль 2. Німецька, французька та українська національні вокальні школи (III курс, VI семестр)							

Тема 2.1. Становлення та розвиток німецької національної вокальної школи. Новаторські опери Ріхарда Вагнера – національного німецького композитора.		2					3
Тема 2.2. Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття.		2	2				4
Тема 2.3. Французське вокальне виконавство та педагогіка XVII -XX століття.		2	2				4
Тема 2.4. Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття). Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу.		2	2				3
Модульний контроль	2						
	Разом	30	8	6			14
	Усього	60	18	10			28

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль I.

Змістовий модуль 1. Італійська національна вокальна школа (III курс, V семестр)

Тема 1.1. Італійська вокальна школа у XVII-XVIII століттях. Передумови виникнення та розвитку. Венеціанська оперна школа. Засвоєння особливостей вокального виконавського стилю Італії у XVII-XVIII століттях. Ознайомлення з мистецтвом старовинного італійського «Bel canto». Знайомство з першою класичною оперою К.Монтеверді «Орфей».

Тема 1.2. Оперне мистецтво Риму. Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери *seria*. Вивчення специфіки неаполітанської вокальної школи. Знайомство з творчістю Алессандро Скарлатті. Ознайомлення з сюжетами опери-*seria*, виконавським складом.

Тема 1.3. Провідні співочі школи. Режим навчання та методичні принципи виховання співаків в Італії XVII-XVIII століттях.

Ознайомлення зі специфікою навчання у перших консерваторіях Італії. Знайомство з представниками Великої Болонської вокальної школи (А. Бернаккі, Дж. Крешентіні, А. Мікш, А.Рафф). Порівняння Венеціанської, Міланської та Римської вокальних шкіл між собою.

Тема 1.4. Вокальний стиль опери-буффа.

Ознайомлення з сюжетами опери-*buffa*, виконавським складом. Знайомство з композиторами опери-*buffa*. Дж.Перголезі опера «Служниця-пані».

Тема 1.5. Вокальне мистецтво Італії XIX століття. Вокальні партії у оперній творчості Джузеппе Верді.

Вивчення творчості Дж. Верді. Знайомство з оперою «Отелло» Дж. Верді. Знайомство з представниками вердівського оперного стилю: Фр. Таманьо, В. Морель, Дж. Ронконі.

Модуль II.

Змістовий модуль 2. Німецька, французька, українська національні вокальні школи (III курс, VI семестр)

Тема 2.1. Становлення та розвиток німецької національної вокальної школи. Новаторські опери Ріхарда Вагнера – національного німецького композитора.

Ознайомлення з витоками німецької школи співу, новаторськими операми Р. Вагнера, вагнерівськими співаками (В. Шредер-Девріент, Ліллі Леман, Й. Тихачек, Л. Шнорр та ін.). Знайомство з вокальним методом Фрідріха Шмітта «школи примарного тону», 3-ма періодами у формуванні однорідного співацького голосу на всьому діапазоні.

Тема 2.2. Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття.

Знайомство з творчістю Ріхтера Штрауса, Соломії Крушельницької, Арнольда Шенберга. Ознайомлення з вокальної педагогікою XIX - XX століття Німеччини.

Тема 2.3. Французьке вокальне виконавство та педагогіка XVII -XX століття.

Знайомство з музичним стилем рококо. Ознайомлення з творчістю Ж.Ф. Рамо та оперною реформою Х.В. Глюка (XVIII ст.). Обґрунтування поглядів французьких педагогів вокалу XVII – XVIII ст. Знайомство з великою французькою оперою (XIX ст.), вокальними принципами XX ст.

Тема 2.4. Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття). Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу.

Ознайомлення з джерелами української національної школи співу та основними етапами розвитку українського музичного театру. Знайомство з творчістю українських співаків XVIII-XIX століття. Вивчення досвіду вокальної педагогіки від Хрещення Київської Русі до початку XIX століття. Оперна творчість М.В. Лисенка : «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба».

Підтеми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль I. Змістовий модуль 1 (III курс, V семестр) Італійська національна вокальна школа		
1.	Оперне мистецтво Риму. Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери <i>seria</i> .	2
2.	Вокальне мистецтво Італії XIX століття. Вокальні партії у оперній творчості Джузеппе	2

	Верді.	
Разом за змістовим модулем 1		4
Змістовий модуль 2 (III курс, VI семестр) Німецька, французька, українська національні вокальні школи		
3.	Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття.	2
4.	Французьке вокальне виконавство та педагогіка XVII - XX століття.	2
5.	Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття). Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу.	2
Разом за змістовим модулем 2		6
Усього		10

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань до самостійної роботи	5	5	25	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
	Разом	-	77	-	82
Максимальна кількість балів: 159					
Розрахунок коефіцієнта: 1,59					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Модуль I. Змістовий модуль 1 (III курс, V семестр)			
1.	Описати передумови виникнення та розвитку італійської вокальної школи у XVII-XVIII століттях.	3	5
2.	Зробити виконавську характеристику вокальних партій опери-seria.	3	5
3.	Розкрити особливості вокального виконавського стилю Італії у XVII-XVIII століттях.	3	5
4.	Описати вокальний стиль опери-буффа.	3	5
5.	Назвати виконавців вокальних партій у оперній творчості Джузеппе Верді.	2	5
Разом за змістовим модулем 1		14	25
Змістовий модуль 2 (III курс, VI семестр)			
1.	Назвати та описати новаторські опери Ріхарда Вагнера – національного німецького композитора.	3	5
2.	Розкрити німецьку вокальну педагогіку XIX - XX століття.	4	5
3.	Зазначити витоки французької національної школи співу.	4	5
4.	Описати становлення української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття).	3	5
Разом за змістовим модулем 2		14	20
Усього		28	45

Перевірка виконання студентами самостійної роботи, а також її оцінювання здійснюватиметься в процесі аудиторної роботи. Кількість балів залежатиме від дотримання таких вимог:

- своєчасності виконання самостійної роботи;
- повноти та якості її виконання;
- активності, ініціативності та творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

У процесі модульної контрольної роботи студент в аудиторії письмово відповідає на історично-теоретичні запитання. Викладач оцінює студента відповідно до встановлених критеріїв та шкали:

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання		Бали
1.	Письмове завдання (письмова відповідь на 3 запитання)	своєчасність виконання завдання	5	25
		повний обсяг виконання	5	
		якість виконання	5	
		змістовність	5	
		грамотність викладення	5	
2.	Письмове завдання (письмова відповідь на 3 запитання)	своєчасність виконання завдання	5	25
		повний обсяг виконання	5	
		якість виконання	5	
		змістовність	5	
		грамотність викладення	5	
Максимальна кількість балів				50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік – VI семестр

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Специфіка дисципліни не передбачає питань для семестрового контролю.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Історія мистецтв: історія вокального мистецтва»

Разом: 60 годин, семінарські заняття – 10 годин, самостійна робота – 28 годин, модульний контроль – 4 години.

Модулі	Змістовний модуль I					Змістовний модуль II			
Назва модуля	Італійська національна вокальна школа					Німецька, французька, українська національні вокальні школи			
Кількість балів за модуль	77					82			
Теми	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4
Години	2	4	2	2	4	2	4	4	4
Лекційні (1 б.) Разом: 9 б.	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Семінарські	4 години					6 годин			
Назва навчального модуля (семінарське заняття) Разом: 55 б.	Тема 1. Оперне мистецтво Риму. Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери seria. Тема 2. Вокальне мистецтво Італії XIX століття. Вокальні партії у оперній творчості Джузеппе Верді. (10+1)*2=22					Тема 1. Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття. Тема 2. Французьке вокальне виконавство та педагогіка XVII -XX століття. Тема 3. Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття). Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу. 10+1)*3=33			
Самостійна робота (5 б.) Разом: 45 б.	25 б.					20 б.			
Види поточного Контролю Разом: 50 б.	Модульна контрольна робота 25 балів					Модульна контрольна робота 25 балів			
Всього: 154 Коефіцієнт: 1,54									

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові)

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник] / Антонюк В. Г. – К. : Віпол, 2007.
2. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект [монографія] / Антонюк В. Г. – К. : Українська ідея, 2001.
3. Антонюк В. Г. Семен Гулак-Артемівський / В. Г. Антонюк // Культура і сучасність. – № 1. – 2003.
4. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського / В. Г. Антонюк // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К.: Музична Україна. – 2004.
5. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація “Спів” // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К. : Музична Україна. – 2004.
6. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва [підручник]. / Гнидь Б. П. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997.

Допоміжні

1. Антонюк В. Г. Вокальність у творчості Тараса Шевченка / В. Г. Антонюк // Матеріали IV-го Міжнародного семінару “Шевченківський Петербург”. – ГНУ “ІОВ РАО”, СПб., 2004.
2. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики Багадуров В. А. – М. : Музгиз, 1956.
3. Барсов Ю. А. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. И. Глинки / Барсов Ю. А. – Л. : Музыка, 1968.
4. Батталья Еліо. Про виконання творів Верді / Е. Батталья // Музыка. – 1975. – № 2.
5. Білокінь С. Іванна Синенька-Іваницька / Білокінь С. – К. : Медекоп, 1997.
6. Вагнер Р. Избранные работы / Вагнер Р. – М. : Искусство, 1978.
7. Варварцев Н. Н. Украина в российско-итальянских общественных и культурных связях. (первая половина XIX в.) / Варварцев Н. Н. – К. : Наукова думка, 1996.
8. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001.
9. Востряков А. А. Образ героя в оперном спектакле [исследование] / Востряков А. А. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2007.
10. Герцман Е. В. Музыка Древней Греции и Рима / Герцман Е. В. . – СПб. : АЛТЕЙЯ, 1996.
11. Глинка М. И. Записки / Глинка М. И. – М. : Музыка, 1988.
12. Гмиря Б. Р. Статті. Листи. Спогади / Гмиря Б. Р. – К. : Музична Україна, 1975.
13. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) / Гнидь Б. П. – К. : НМАУ, 2002.

14. Грисенко Л. М. Лариса Руденко / Грисенко Л. М. – К. : Музична Україна, 1978.
15. Дилецкий М. Граматика музикальна: Фотокопія рукопису 1723р. [підгот. О. С. Цалай-Якименко] / Дилецький Микола. – К. : Музична Україна, 1970.
16. Искусство Артуро Тосканини / Сост. Л. Тарасов. – Л. : Музыка, 1974.
17. Колодуб І. С. Олександр Колодуб. Життя, творчість, спогади / Колодуб І. С. – К. : Музична Україна, 2006.
18. Кочнева И., Яковлева А. Вокальный словарь / Кочнева И., Яковлева А. – Ленинград : Музыка, 1986.
19. Крушельницька Соломія: Спогади. Метеріали. Листування [вст. ст. та упор. М. І. Головащенко]. – К. : Музична Україна, 1978.
20. Лисенко М. В. Листи [упор. та ком. О. Лисенка] / Лисенко М. В. – К. : Мистецтво, 1964.
21. Львов М.Л. Из истории вокального искусства. – М.: Музыка, 1964.
22. Менцинський Модест [автор-упор. М. І. Головащенко]. – К. : Рада, 1995.
23. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. / Михайлова Т. М.– К. : Музична Україна, 1970.
24. Мишуга О. П. Спогади. Матеріали. Листи [упор. М. І. Головащенко] / Мишуга О. П. – К.: Музична Україна, 1971.